

Op die vraag geeft de Prediker reeds een antwoord, wanneer hij zegt: en laat uw hart zich vormaken in de dagen uwer jongelingschap, wat we beter zoo kunnen lezen: laten er van uw hart vermakingen uitgaan in uw jong leven.

En waarom juist van het hart?

Wel, dat hart is naar het Heilige Schrift de bron en het centrum van het leven, en niet alleen van het lichamelijke, doch ook van het geestelijke leven. Daaruit zijn de uitgangen des levens. Daar ontspringt de stroom der gedachten en der begeerten. Daar, in ons innerlijkste leven, is de zetel onzer persoonlijkheid, en daarom legt Gods Woord zooveel nadruk op het hart. „Behoud uw hart boven al wat te bewaren is; want daarin zijn de uitgangen des levens“ (Spreuken 4:13).

Welnu, uit dat hart moet de vreugde der jeugd opkomen.

Uit dat levenscentrum moet haar blijdschap en idealisme opwellen, en in deze vermaning teekent de Prediker met een enkelen trek het karakter van het vaarachtig jonge verblijden. Die blijdschap is niet en mag niet zijn een vrolijkheid, die buiten uw persoonlijkheid omgaat. Zij bestaat niet in een lichtzinnig gelach of geestelooze scherts. Zij is niet het gedartel en gejoel, dat den naam van vreugde niet mag dragen, maar zij is de verheuging des harten, die uit het innerlijk leven opkomt. Zij openbaart zich hierin, dat, waar het hart jong is, van dat levenscentrum helder blij licht strale over heel het wezen. „Zij is dit, dat alles, het leven der gedachten en der begeerten, het willen en het doen het karakter der jeugd vertoont, en over heel den levensweg de glans van het idealisme uitgespreid ligt.“

En alleen in dat licht wordt u het volgende duidelijk.

Wanneer Salomo zegt: „en wandel in de wegen uwer harten en in de aanschouwing uwer oogen“ bedoelt hij allermint: leef er maar op los, zoals het uw boos hart goeddunkt, maar roept hij den jongeling toe: zie, uw hart is jong, en de wegen van uw hart, d.i. uw levenswegen, (want het hart is het centrum des levens), moeten daarom ook jong zijn; bewandel dus geen paden, die met uw jeugd in strijd zijn. Geef u niet over aan vroegrijpheid, die bij uw jaren niet past. Houd u verre van eigenwijsheid, die met uw levensleste vloekt. Wees vreemd aan al dat onnatuurlijke en ongewone, dat uw jongen bloei misvormt, maar laat uw hart en dies uw wandel dragen het kenmerk en het karakter van het jeugdig verblijden.

Zoo wil God het.

Zoo is het Zijn bestel.

Hij geeft in de dagen der jongelingschap te genieten, en wie dan een onwerkelijke somberheid zou prediken of elken lach zou onderdrukken, vergriipt zich aan de heilige orde, die de Heere voor iedere levensperiode stelt, en miskeert de rijke gave, die Hij aan jonge harten schenkt.

En zoo staat het ook met de aanschouwing der oogen.

In deze woorden verleent de Prediker geen vrijbrief om alles te zien, en al het schijn-schoon en betoverende der zonde te bewonderen. Hier laat hij niet aan de begeerlijkheid en aan den verkeerden lust der oogen vrij spel. Hier zet hij niet de deuren open voor een vrij Christendom, dat noch vrij noch christelijk is, maar hij roept den jongeling toe: Zie wat God u te aanschouwen geeft. Doe uw oogen wijd, wijd open voor de heerlijkheid, die Hij in deze wereld openbaart. Laat uw blik vrij weiden over het goede en schoone, dat in Zijn werken schittert, en waak er voor, dat gij niet blind zijt voor wat de Heere voor uw jong leven ontsluit wil.

Misschien schudt gij over zulk een vermaning het hoofd.

Wellicht vindt gij het zeer lichtvaardig, dat de Prediker deze dingen tot jonge menschen durft te zeggen, maar... wacht even met uw critiek. Wij zullen straks zien, hoe hij zich haast om aan de opwekking tot vreugde een vermaning van den hoogsten ernst toe te voegen, en reeds nu zij opgemerkt, dat natuurlijk alleen die vreugde goed is voor God, die opwelt uit een hart, dat beheerscht wordt door Zijn Geest en vereenigd is tot de vreeze van Zijn Naam.

Maar... dan uit dat hart vreugde!

Dan in het jonge leven blijdschap!

Dan de oogen open voor het licht, dat God doet stralen, en is het niet heerlijk, jongeren, dat de Schrift ook aan die zijde van uw jeugdig leven alle recht laat woderen? Neen, zij vraagt van u geen onnatuurlijk pessimisme, waaraan onze sentimentele tijd zoo rijk is. Zij wil geen gehulchelden levensernst, waaraan geen innerlijke werkelijkheid beantwoordt. Gij behoeft, als God u het kruis spaart, uw hoofd niet droef te laten hangen, doch gij moogt jong zijn; gij moogt u verblijden; gij moogt uw lach en zang doen hooren; gij moogt u verlustigen in de schoonheid des levens, en gij zijt niet waardig jong, wanneer uw hart zich niet vult met een heilig idealisme, en gij niet weet te zingen van jeugd en moed en kracht.

Deze dingen zeg ik met nadruk.

Onze dagen, overladen van mystiek en kermend van wereldwee, drijven de jongen menschen in de

richting van het gewild-vrome en van het dweep-zieke en van de twijfelzucht, en in dien weg loopen zij gevaar het echt-jonge te verliezen. Endat wil God niet. Zeker, Hij kan ook jonge menschen slaan. Hij kan ook jonge zielen wonden. Er wordt in den levensmorgen ook geleden, maar, als Hij voor die donkerheden bewaart, wil Hij, naar Zijn wys bestel, den jongeling zien in zijn jeugdig verblijden, en in al de weelde van zijn levensvolle lente, mits die lente Hem gewijd is.

Daarmede hebben ook de ouders te rekenen.

Bij hun opvoeding hebben zij dit vermaan in het oog te houden, en nu weet ik wel, zij hebben bovendien voor het zieleheil der kinderen te waken; zij moeten hen voor alles met grooten ernst leiden in de wegen des Verbonds; het geestelijke en het heimelicheit sta ook hier voorop, doch, anders, vergeet niet dat uw zonen verkeerden in de dagen hunner jongelingschap en dat uw kinderen jong zijn. Eischt van hen geen vroomheid, die niet bij hun jeugdig leven past. Vergt van hen geen ernst die in hun zonnige lente niet thuis hoort. Werpt geen somberheid op hun zielen, die hun bloei verkilt, maar verdraagt van uw kind zijn lach en lied, en verlustigt u in hun jonge blijdschap en den frisschen glans van hun jeugd.

Dan verbiedt gij het bestel des Heeren.

Dan buigt gij u voor de orde, die Hij gaf.

Dan eert gij de wijsheid van den Schepper. Die aan den jongeling den levensmorgen gaf, waarin aan blad en bloem de dauwdroppels glanzen, en als gij in Zijn vreeze die vreugde leidt, en biddend met uw kinderen meeleeft, zult gij hun, ook voor deze onmisbare zijde van hun leven, ten rijken zegen zijn.

K. D.

KERKELIJK LEVEN.

Predikantstractementen.

Eenigen tijd geleden bevatte „De Reformatie“ een artikel van mijn hand over Predikantstractementen (No. 27). In dit artikel stelde ik voorop, dat als maatstaf voor de bezoldiging onzer leeraars dient te worden genomen de levenspositie.

Wat is onder „levenspositie“ te verstaan? Wil het zeggen, dat een predikant, wanneer voor hem een zekere „levenspositie“ wordt opgeëischt, in de gelegenheid moet wezen „zijn stand op te houden“? Neen.

„Z'n stand ophouden“ ziet op het uiterlijke leven, de buurt of plaats waar men woont, de kleeding, die men draagt, de kring van vrienden waarmede men omgaat. Wie „z'n stand wil ophouden“ moet toezien, dat hij in de keuze van zijn woning, zijn kleedij en zijn vrienden niet buiten zekere, in zijn kring heerschebde begrippen gaat. Het is alles paars uitwendig gedacht, het neemt het leven van den kleinen kant.

„Levenspositie“ drukt geheel iets anders uit. Z'n positie ontleent iemand niet aan zijn uiterlijken staat in de maatschappij, maar aan hoogere factoren. Niet in materielen zin hangt de levenspositie af van het geld, maar in ideelen zin van het gebruik dat iemand maakt van zijn geestesgaven, van zijn intellectuele, zoowel als van zijn geestelijke eigenschappen.

Maar wanneer dat zoo is, wat verband valt er dan te leggen tusschen de levenspositie en het financiële inkomen?

Het antwoord op deze vraag kunnen we langs een omweg vinden. In tegenstelling met „stand“ stelt de positie geen uiterlijke eischen. Maar in de innerlijke levenswaarden vindt de positie haar voedingsbodem. De predikant neemt een plaats van aanzien in het leven in. Men acht hem hoog „om zijns werks wil“. Daarom mag in zijn uiterlijke levensomstandigheden niets liggen, wat contrasteert met zijn positie; die omstandigheden moeten zóó zijn, dat de positie tot haar recht kan komen.

Is dit nu geen woordenspel en komt niet feitelijk alles op hetzelfde neer? Geenszins. Bij „stand“ zijn het de uiterlijke dingen die voorop gaan; zij bepalen den maatstaf van het tractement. Bij levenspositie, zooals boven opgevat, stelt den maatstaf de achting van hen, tot wie de predikant in relatie staat. Niet de predikant komt met zijn eischen, maar de gemeente is het, die voor den predikant een situatie begeert, waarin het ambt geëerd wordt. Dat de predikant gebrek lijdt, moet dus vóór alles uitgesloten zijn. Maar wat zegt dit? Kan de liefde zich tevreden stellen met een minimum-eisch? Zij zoekt het goede, en het goede ligt niet op de grens van de bestaansmogelijkheid. Zij streeft naar het betere, en het betere kan niet schiel berekenend opgevat worden.

In den waren zin ligt dus de maatstaf in het innerlijk leven der gemeente, haar liefde tot de bediening des Woords, haar verlangen in den Bedenaar des Woords te eeren de bediening des Woords, die kerkelijke samenleving hoog te houden in hem, die haar uiterlijk middelpunt is.

Mr A. J. L. VAN BEECK CALKOEN.

De vrije hand.

L

In een twaalf artikelen wijst prof. Hoekstra in „De Bazuin“ op het feit, dat van de 45 theologische studenten, die door de kerkelijke kassen gesteund worden, er 11 in Kampen en 34 aan de Vrije Universiteit studeeren.

Hoeverlen er door particuliere studiefondsen worden gesteund, wordt hier buiten beschouwing gelaten.

Het gaat hier om de studenten, die krachtens art. 19 onzer kerkenorde door de kerken zelf worden onderhouden en waarvoor dan ook op geregelde tijden wordt gecollecteerd.

In het voorbijgaan mag wel even opgemerkt, dat het getal 45 waarlijk niet gering is en voor velen een verrassing zal zijn. Er werd weleens over geklaagd, dat zoo menig jongeling van afluemende gaven niet wordt geholpen, maar als men bij deze 45 nog rekent hen, die door de particuliere Studiefondsen en wellicht ook door particulieren worden gesteund, dan is de gelegenheid om steun te ontvangen toch zeker niet minimaal. Onze kerken maken blijkbaar met deze zaak wel ter dege ernst. Alleen verbinden we, gezien het groot aantal vacatures in onze kerken, er den wensch aan, dat de som hiervoor bestemd nog hooger worde opgevoerd.

Maar nu ter zake.

Prof. Hoekstra verzoekt nog eens extra er op te letten:

Aan de Theologische School: elf.

Aan de Vrije Universiteit: vier en dertig.

Er dan vraagt hij: is deze verhouding billijk?

In het tweede artikel antwoordt hij daarop bescist ontkennend.

Hij acht het alleen billijk, wanneer het half om half gaat. Zijn er b.v. 50 studiebeurzen te vergeven, dan worden er 25 beschikbaar gesteld voor Kampen en 25 voor Amsterdam.

Voorts heeft hij een onderzoek ingesteld naar de oorzaken van deze z.i. onbillijke verdeling. Ziehier het resultaat:

Toen ik hier en daar informeerde, hoe het toch zou komen, dat er in Amsterdam 34 en in Kampen slechts 11 studenten naar art. 19 studeeren, is door iemand opgemerkt, dat in verschillende provincies de deputaten voor art. 19 in meerderheid hun opleiding hebben genoten in Amsterdam en deze bij de keuze, waar een bepaald alumnus zal studeeren, ter dege hun invloed laten gelden.

Deze redeneering wil er bij mij niet in. Laat ons het Jaarboek van Oosterbaan en de Coindre eens raadplegen. Er vóór schijnt te spreken dat in Drenthe, waar alle primi deputaten hun opleiding in Kampen ontvingen, de twee alumni studeeren aan de Theol. School en dat in Utrecht, waar alle deputaten (primi en secundi) van de Vrije Universiteit afkomstig zijn, de twee alumni in Amsterdam worden opgeleid. Maar er tegen, dat in Z.-Holland (N.), waar de in Kampen opgeleide dienaren in het college van deputaten sterk vertegenwoordigd zijn, van de 7 alumni 5 naar Amsterdam en 2 naar Kampen gingen, en dat in Z.-Holland (Z.) waar van de zes deputaten drie aan de Theol. School en drie aan de Vrije Universiteit gestudeerd hebben, alle alumni, ten getale van zes, in Amsterdam studeeren. Mij zijn geen voorbeelden bekend van deputaten naar art. 19, die hun positie als deputaat naar de eene of de andere zijde gebruiken om invloed uit te oefenen bij de keuze van plaats der studie.

Doch laat ons niet verder onderzoek doen naar de oorzaken van het verschijnsel dat in Amsterdam driemaal zooveel alumni van art. 19 studeeren dan in Kampen.

Tot een vast resultaat komt prof. Hoekstra dus niet.

Hij nam de opmerking van iemand, dat de kerkelijke deputaten hierop uitoefenen, blijkbaar serieus, al wil ze er bij hem niet in. Hij weegt zelfs af wat er vóór en wat er tegen pleit.

Dat vind ik jammer.

Het was dunkt mij beter geweest, wanneer hij dit vermoeden naast zich had neergelegd en er in „De Bazuin“ met geen woord van had gerept. Of anders zijn onderzoek tot het einde toe had doorgezet en niet had gerust, vóór hij tot zekerheid was gekomen.

Zoodaals hij het nu voorstelt, kan hij de aanleiding worden, dat menige broeder, bij wie de A-B-kwestie nog altijd nawerkt, zegt: nu ja, het wil er bij prof. Hoekstra niet in, maar onomstootelijke redenen brengt hij er niet voor bij, het wil er daarom bij mij wel in.

En zoo wordt ondanks den schrijver de kwestie weer opgerakeld.

Daarom had ik liever gezien, dat heel de rede-neering over dat vermoeden ware uitgeschakeld.

HEPP.

UIT HET POLITIEKE EN SOCIALE LEVEN.

Economie naar christelijke belijdenis.

II

Zoekt eerst het Koninkrijk Gods.

Er is drieërlei goed, dat voor den mensch be-leekenis heeft.

In de eerste en voornaamste plaats zijn er de